

Draudze un mājas grupa Covid-19 kontekstā

Saturs

- Problēma
- I. Draudze
- II. Mājas draudze
- III. Mājas draudze Covid-19 laikā
- IV. Izejot no ārkārtas situācijas
- Kopsavilkums
- Galvenā izmantotā literatūra

Problēma

Pavisam pēkšņi un negaidīti caur Covid-19 uzliesmojumu visa pasaule nonāca pilnīgi jaunā, mūsdienu cilvēkam neierastā situācijā. Tas skāra visas jomas, tai skaitā arī draudžu un katra kristieša garīgo dzīvi. Tika ierobežotas cilvēku saskarsmes iespējas vai pat noteikta stingra karantīna. Arī draudzēm nācās meklēt jaunas garīgās dzīves un darba formas un iespējas.

Tas radīja jaunus izaicinājumus un izvirzīja ļoti nopietnus jautājumus par draudzes būtību un nozīmi, tādus kā:

- Kas ir draudze?
- Vai mājas grupa nevar būt alternatīva dievkalpojumam draudzē?
- Kāda ir atšķirība starp mājas grupu un mājas draudzi?
- Kāpēc kristietim ir vajadzīga draudze?
- Ko mums vajadzētu mācīties no šīs krīzes? u. c.

I. Draudze

1.1. Kas ir draudze?

Atliksim šoreiz malā gudras dogmatiskas definīcijas. Atbildēsim vienkārši un netradicionāli: draudze ir Dieva slimnīca grēciniekiem. Ja tev nevajag draudzi, tad tu sajūties vesels, neesi grēcinieks. Un tas ir ļoti bīstams stāvoklis kristieša dzīvē.

Gr. *ekklēsia* ("ārā izaicinātie") hellēniskajā pasaulē (Apd 19,32.39) apzīmēja "tautas sapulci", tātad tas bija cilvēku konstituēts lielums. Jaunajā Derībā šis vārds ir lietots savienojumā ar apzīmētāju "Dievs" ("Dieva draudze"), tātad tas ir vertikāls, nevis horizontāls lielums. Dievs pats konstituē, resp., savāc, savu draudzi, kuras galva ir Viņa Dēls Jēzus Kristus. Dievs pats ir draudzes dibinātājs un uzturētājs. Jebkura cilvēku veidota sadraudzība vēl nav Dieva draudze.

Draudze ir cilvēku kopums, kuri atrodas pēc garīgiem likumiem strukturētu attiecību mijiedarbībā. Šie cilvēki nav vienkārši lielāks vai mazāks kristiešu pulciņš, bet tas ir dzīvs organisms, Kristus miesa. Tātad Kristus un draudze ir cieši savienoti, tā ir viena miesa. Draudze faktiski ir Kristus iemiesošanās jeb inkarnācijas turpinājums!

Bet šie ļaudis ir "ārā izaicinātie". Tas nozīmē, ka ienākšana draudzē jeb pievienošanās Kristus miesai ir saistīta ar izešanu no citas valstības. Ir notikusi piederības nomaīņa. Mēs esam iegājuši citā eksistenciālā realitātē, kuras pamats ir Kristus. Tas ir tas, ko mēs saucam par jaunpiedzimšanu, atgriešanos, piedzimšanu no augšienes vai vēl kā citādi.

Draudze – tie ir cilvēki. Kari, zemestrīces, citas dabas katastrofas vai teroristi var sagraut baznīcas, bet nevar iznīcināt Dieva draudzi. (Mt 16,18: “Un Es tev saku: tu esi Pēteris, un uz šīs klints Es gribu celt Savu draudzi, un elles vārtiem to nebūs uzvarēt.”)

Dažādi Jaunajā Derībā ir apzīmēta draudze:

- Kristus miesa; 1Kor 6,15; 12,27; Ef 1,22; Kol 1,18
- Kristus lieciniece;
- Kristus līgava; Jņ 3,29; Mk 2,19-20; Atkl 19,7–9
- Dieva tauta; 1Pēt 2,9
- svēts templis; Ef 2,19–22; 1Pēt 2. nod.
- Dieva templis; 2Kor 6,10; Ef 2,20-22.; 1Kor 3,10–12

u. c.

Lieta ir nopietna, dievišķa un svēta. Ja draudze ir Kristus miesa, tā nes Kristus īpašības, skaistumu un pilnību. (Ef 1,23) Tāpēc jābūt ļoti piesardzīgiem aizskart draudzi. Tā mēs aizskaram Kristu. Nedrīkstam draudzi novērtēt par zemu. Tiem, kas dibina jaunu draudzi, nopietni jāapzinās, ka viņi nedibina tikai kristiešu sadraudzības kopienu. Tas nebūs “tusiņu” pulciņš ar kristīgu “piešprici”. Draudze ir Dieva iedibinājums, kas atspoguļo Dieva valstības likumsakarības un kuras mērķis ir pārorientēt cilvēku uz šīm likumsakarībām un mācīt pēc tām dzīvot. Draudze ir garīga sadraudzība un kā tāda neredzama, resp., redzama tikai ticībā. Varētu teikt, ka pati draudze ir liels dievišķs noslēpums.

1Klem 46,7: “Kādēļ staipām un plosām Kristus locekļus, saceļamies pret savu pašu miesu un nonākam līdz tādām neprātām, ka jūs aizmirstat, ka esat locekļi viens otram?” Saceļoties pret draudzi, mēs faktiski saceļamies paši pret sevi.

Jūs teiksiet, ka tā ir teorija un skaisti vārdi, bet praksē draudzes nīkuļo. Man tam ir jāpiekrīt, bet tad mēs nedrīkstam palikt pie fakta konstatācijas. Ir jāmeklē, kur ir vaina.

Luterāņu mācītājs, Dr. theol. Edgars Rumba (1904–1945) rakstā *Kas ir Baznīca?* norāda uz divu veidu baznīcām: koleģiālā un bibliiskā jeb sakrālā baznīca.

Koleģiālajā baznīcā viss tiek uztverts, raksturots un veidots profānās kategorijās. Izpratne par baznīcu tiek iekalta pasaulīgo priekšstatu važās. Ticīgi cilvēki izveido organizāciju, kas atbilst viņu reliģiskajām vajadzībām, rīko dievkalpojumus, slavē Dievu, lasa Bībeli, vienojās lūgšanās, organizē nozaru darbību utt. Kas šeit ir nepareizi? Tas, ka centrā ir cilvēki, kas veido draudzi un nosaka šīs draudzes dzīves kārtību. Draudzes centrā ir cilvēks, kas lasa Dieva vārdu, skaidro Vārdu, kalpo Dievam. Bet Kristus miesā viss notiek otrādi. Dieva vārds faktiski ir tas, kas izgaismo cilvēku, rada kādas kvalitatīvas izmaiņas viņā, izskaidro viņam dievišķās patiesības un māca nolikt savas paštaisnās “es” pozīcijas. Tikai tās ir pareizas cilvēka attiecības ar Dievu. Ja kristīgi cilvēki veido baznīcu, tad tā ir profānā izpratne.

Otrs baznīcas modelis – bibliiski-sakrālā baznīca – centrā redz Kristu, kas “izaicina ārā”. Viņš iedēsta mūsos ticības iedīgli, lai mēs vispār spētu sākt meklēt Viņu. Kristietis nevis organizē draudzi, bet viņa ieiešana draudzē ir paklausība Tam, kas draudzi jau ir noorganizējis. Tā ir atsaukšanās Kristus aicinājumam. Draudzē mēs ejam meklēt savu Aicinātāju, proti, Kristu. Būtībā mēs ieejam nevis organizācijā, bet Kristus miesā. Un mums ir jālūdz Viņam pēc mūsu vietas un darba šajā miesā: “Kungs, Tu mani aicināji. Kur Tu mani noliksi? Kur ir mana vieta Tavā miesā? Ko Tu gribi darīt caur mani?”

Draudze nav tikai kristīgu dziesmu kopīga dziedāšana, Dieva vārda klausīšanās, Bībeles studēšana utt., bet sevis nodošana Kungam, kas redzēs visapslēptāko manī, kas būs visu pārvaldošs manas dzīves centrs. Es vairs nebūšu savas dzīves centrā. Šo vietu es labprātīgi nododu Kristus rokās. Tās

ir pilnīgi cita veida attiecības. Sakrālajā baznīcā cilvēks vispirms meklē Kristu. Draudzes stratēģija mums būtu daudz vairāk jāsaprot ar Kristus stratēģiju.

Patiesa draudze ir tāda draudze, kuras centrā ir Kristus. Un cilvēks iet uz draudzi pēc Kristus aicinājuma, viņš iet pie Kristus kā pie draudzes galvas. Draudze nav vienkārši ticīgu cilvēku kolektīvs, kuri organizē kopīgus pasākumus. Dieva valstībā visu nosaka attiecības.

1.2. Dzīvas draudzes pazīmes

Draudzes dzīvības nosacījums nav draudzes lielums, kalpošanas nozaru skaits, pat ne kristīto skaits vai vēl kas cits, bet gan Svētais Gars, kas caurauž visus draudzes elementus un funkcijas. Jēzus saka: "Gars dara dzīvu." (Jņ 6,63) Svētais Gars savieno un tur vienā veselumā atšķirīgo. Protams, draudzes dzīvīgu nevar izmērīt un noteikt pēc kādiem kritērijiem. Un tomēr nelielie ieskatī Jeruzalemes pirmo kristiešu draudzes dzīvē, ko mums dod Jaunā Derība, ļauj atrast kādus pieturas punktus, ar kuriem mēs varam testēt draudzes dzīvīgu.

Apd 2,42–47 var saskatīt 6 dzīvas draudzes pazīmes.

42. p.: un tie pastāvēja apustuļu mācībā un sadraudzībā, maizes laušanā un lūgšanās.

43. p.: Visus pārņēma bailes, un apustuļi darīja daudz brīnumu un zīmju.

44. p.: Bet visi ticīgie turējās kopā, un viss tiem bija kopīgs;

45. p.: viņi pārdeva savus īpašumus un rocību un izdalīja visiem, kā kuram vajadzēja.

46. p.: Viņi mēdza ik dienas vienprātīgi sanākt Templī, pa mājām tie lauza maizi un baudīja barību ar gaviļēm un vientiesīgu sirdi,

47. p.: slavēdami Dievu, un viņi bija ieredzēti visā tautā. Bet Tas Kungs ik dienas pievienoja viņiem tos, kas tika izglābti.

1. Pastāvēšana mācībā

2. Sadraudzība

3. Maizes laušana (tas ietver arī grēku nožēlu)

4. Lūgšana

5. Liecība par draudzes sociālo dimensiju. ("Darīja daudz brīnumu, pārdeva visu un izdalīja visiem, bija ieredzēti tautā...") Dzīva draudze ir atvērta sabiedrībai, tā iemanto sabiedrības respektu.

6. Evaņģelizācija.

(Dž. Stots izdala 4 pazīmes: mācība, sadraudzība (te iekļaujot arī Vakarēdienu), lūgšanas, evaņģelizācija.)

Par katru no šīm pazīmēm mēs varētu daudz domāt un plaši iztirzāt. Šoreiz to nedarīsim.

Apstāsimies tikai pie vienas pazīmes.

1.3. Sadraudzība jeb *koinonia* kā draudzes dzīves pamats

Sadraudzība draudzes kontekstā ir ļoti svarīgs jēdziens. Mēs esam stipri to sašaurinājuši. Mēs esam pieraduši domāt par sadraudzību tikai kā par draudzes locekļu savstarpējām attiecībām. Draudzes kontekstā tas ir gaužām aplams pieņēmums. Jaunā Derība runā par sadraudzību, kuras organizatoriskais jeb dzīvības centrs ir Kristus. Jēzus saka saviem mācekļiem: "Es esmu vīna koks, jūs tie zari." (Jņ 15,5) Zari pie vīna koka – tik tuvā kontaktā, tik ciešā sadraudzībā mēs esam (mums ir jābūt!) ar Kristu.

Grieķu vārds *koinonia* nozīmē 'kopība, sadraudzība, biedrošanās'. Tas raksturo jaunās attiecības, bez kurām nav būtiskas piederības pie draudzes. "Visi tika piepildīti ar Garu." (Apd 2,4) Ļoti dažādiem un atšķirīgiem cilvēkiem tika iedots kaut kas kopīgs. Sadraudzības dziļākais pamats ir nevis savstarpēja

patika, bet tas, ka visi caur Kristus upuri ir piedzimuši no augšienes, kristīti Svētajā Garā, kļuvuši par Kristus miesu. Visiem ir viens Tēvs, Dēls un Svētais Gars, viena piedošana un žēlastība. Kristiešu sadraudzības pamats ir šī kopības izjūta. Un, kopībā saņemtais, kopībā ir jādod tālāk. Tā ir kristīgās sadraudzības būtība, kurā savienojas divi aspekti:

- a) solidarizēšanās ar personām, kam ir vienāds mērķis un intereses;
- b) līdzdalība pie Kristus pestīšanas darba.

Tātad kaut kas daudz dziļāks nekā tas, ko mēs saprotam ar jēdzienu “saudraudzība”. Draudzē mēs esam vienoti sadraudzībā ne tikai savstarpēji, bet ar Dievu.

Šādā izpratnē mēs dievkalpojumu varam uztvert kā Kristus miesas sadraudzību (ar skatu uz Svēto Vakarēdienu) un *koinonia* kā sociālu veidojumu.

Bet mums ir jāapzinās, ka jebkura sadraudzība ir jākopj. Tai ir jāaug, un tas nenotiek automātiski. Tas attiecas gan uz attiecībām cilvēku starpā, gan arī uz mūsu attiecībām ar Dievu. *Koinonia* nozīmē mācīties atteikties no sevis, iegūt citu dievišķu raksturu, piedot, iemīlēt nepatīkamo brāli, satvert dziļāk Dievu utt. Tās nav emocijas vai slavēšanas skaļums, bet dievišķā mīlestība, kas arvien vairāk caurstrāvo mūsu attiecības.

1.4. Draudzes uzdevumi

Tos jau apskatīju savā jaunākajā grāmatā *Dieva Dēls cilvēku rokās*. Šeit vēl tikai dažas domas.

Kristus ved savus izredzētos kopībā. Varētu domāt, ka tā nu beidzot ir īstā draudze – visi ticīgie sanāk kopā, dzīvo kā svēta saime, organizē savu kalpošanu un kopj savu garīgo dzīvi. Bet ar to vēl nebeidzas eklesijas loģika. Kristus vispirms izaicina cilvēku ārā no pasaules draudzē, bet tad sūta atpakaļ pasaulē! Izaicina ārā, lai sūtītu atpakaļ kā savus kalpus un dievišķās mīlestības nesējus. Sūta ārā no eklesijas, lai mēs dzīvotu un darbotos pasaulē, bet iesakņojusies eklesijā, resp., Kristus miesā.

Šī iesakņošanās ir svarīga. Jo, kalpojot cilvēkiem, mēs nedrīkstam aizmirst Dievu, pazaudēt savas saknes ar Viņu. Ja mēs nebūsim ciešā kontaktā ar Kristu, viņa koka un zaru attiecībās, tad mūsu darbošanās un attiecības ar cilvēkiem paliks mūsu patmīlīgā “es” līmenī. Lai cik arī tas paradoksāli neizklausītos, bet tuvojoties Dievam, mēs tuvosimies arī cits citam.

Tāpēc draudze nedrīkst darīt to, kas tai ienāk prātā vai ko tā ir gudri izplānojusi. Stratēģiskā plānošana un vadība ir draudzes Galvas rokās. Draudzei visu laiku ir jāskatās, ko dara Kristus un ko Viņš liek darīt savai miesai.

Jaunā Derība skaidri iezīmē draudzes uzdevumus. Lielos virzienos tie ir izteikti iepriekšminētajā Apd 2,42–47 pirmo kristiešu dzīves aprakstā. Bet tas nekādā ziņā nenozīmē, ka mūsdienu draudzei būtu jākopē visas tā laika organizatoriskās formas, jo Jeruzalemes draudze pastāvēja sava laika vēsturiskajā vidē. Viņu darbības galvenos uzdevumus un mērķus, un Gara degsmi gan būtu svētīgi nepazaudēt.

II. Mājas draudze

Pats termins “mājas draudze” nav nekas briesmīgs, un nevajadzētu no tā baidīties. Mājas draudzes nav kaut kas moderns un jaunmodīgs. Gluži otrādi! Mājas draudze ir kristīgās draudzes vecākais modelis. Tas tiek aprakstīts, piem., Apd 2,41–47.

2.1. Mājas draudze Jeruzalemē

Pēc Jēzus nāves un augšāmcelšanās jaunā draudze sākotnēji daļēji palika jūdu kultiskajā savienībā. Mācekļi gāja uz lūgšanām templī (Apd 3,1), viņi tur mācīja (Apd 5,42), dziedināja (Apd 3,1–7)

un pat sapulcējās katru dienu templim piederošajā Salamana ailē (Apd 2,46; 5,12).

Taču acīmredzot jau no paša sākuma bija nepieciešamība būt kopā tikai pašiem vien. Viņi satikās privātmājās, lai svinētu Vakarēdienu Jēzus piemiņai.

Apustuļu darbos tas tiek izteikts ar vārdiem “maizes laušana” (2,46; 20,7.11). Arī Jēzus Labā vēsts tika sludināta šajās mājas draudzēs (Apd 5,42). Kristiešu sadraudzība bija tik intensīva, ka viņi dalīja viens ar otru pat savus īpašumus. Konkrēti tas notika tā, ka bagātie draudzes locekļi pārdeva mājas vai zemi, lai palīdzētu citiem (Apd 2,44; 4,32–37).

Jau Marka evaņģēlijā, ko teologi uzskata par vecāko, mēs atrodam mājas draudzes idejas. Jēzus ar saviem mācekļiem pēc atklātas darbības, runas ļaužu priekšā vienmēr dodas uz māju (7,17.24; 9,28.33; 10,10). Visās rakstvietās ir runa par specifisku Marka formulējumu; sinoptiķu paralēlēs šī “nākšana atpakaļ uz māju” trūkst. Teksti satur īpašas pamācības mācekļiem un iespējams formulē problēmas, kādas bija Marka draudzē. Protams, mēs varam tikai minēt, cik tālu Marka formulējumos atspoguļojas viņa paša pieredze par mājas draudzēm.

Taču nav iemesla šaubīties, ka arī Jēzus ir meklējis mazāku grupu. Bija cilvēki, ar kuriem Viņš bija īpašā tuvumā.

2.2. Mājas draudzes Pāvilam

Apustuļu darbos Lūka stāsta, ka Pāvils Efezā ir mācījis “ļaužu priekšā un pa mājām” (20,20). Tas atbilst tam, ko mēs par Pāvila darbību zinām no viņa vēstulēm.

No Pāvila vēstuļu sveicienu katalogiem un citiem sarakstiem var secināt, ka vismaz lielajās pilsētās kristieši dzīvoja vairākās mājas draudzēs. Četras reizes sastopamies ar formulējumu: “draudze viņa/jūsu mājā”. Turklāt ir jāievēro, ka šīs mājas draudzes tiek uzskatītas par pilntiesīgām draudzēm.

1Kor nobeigumā (16,19) apustulis sveicina šo draudzi no Akvila un Priskilas, kam Efezā viņu mājās ir draudze. Tā kā nākamajā pantā ir runa vēl par citiem brāļiem un māsām, tad acīmredzot Pāvila draugu ģimenes mājas draudze nav vienīgā šajā pilsētā.

Vēl skaidrāk tas ir redzams Vēstules romiešiem beigu nodaļā (16,3–16), kur arī tiek runāts par draudzi Akvila un Priskilas namā. Seko garš ticīgo uzskaitījums. Ar lielu iespējamību aiz tā slēpjas (14.15. pp.) arī mājas draudžu vadītāji, jo šeit ir sveicieni arī citiem kristiešiem, kas “ir pie (burtiski: ar) viņiem”. Jāievēro, ka šajā rindā parādās arī sievietes, proti, Jūlija, vēl arī Nereja māsa un arī Olimpa varētu būt sieviešu vārdi.

Strīdīgi ir, vai Kol 4,15 pieminētā Nimfa ir sieviete vai vīrietis, bet arī viņai/viņam ir mājas draudze.

Arī savā īsākajā vēstule Pāvils uzrunā Filemonu kā savu darbabiedru un piemin draudzi viņa namā (Filem 1–2).

Līdzās sapulcēm mājas draudzēs bija arī visas draudzes sanāksmes pilsētā. Tas parādās faktā, ka Pāvils pavisam skaidri divās vietās runā par “visu draudzi” (Rom 16,23; 1Kor 14,23). Un viņa vēstules arī nekad nav adresētas atsevišķai mājas draudzei. Korintiešu sapulcē bija pieminēti kopēja maltīte, eiharistijas svinēšana un vārda pasludināšanas dievkalpojums kā atsevišķi šīs kopā sanākšanas elementi. Raksturīgi kristīgai draudzei bija, ka tajā cilvēki no dažādiem sociālajiem slāņiem (bagāti un nabagi, vergi un brīvie), dažādām dzimtēm un dažāda vecuma sēdēja pie viena galda (piem., Gal 3,28).

Pietiekami liela telpa tika atvēlēta dievkalpojumam, katehēzei, kopējām maltītēm, resp., visām draudzes sapulcēm. Lielajās pilsētās, kā Jeruzaleme, Korinta, Efeza un Roma, bija vairākas mājas

draudzes. Tomēr tās nebija uz ārpusi noslēgtas grupas, bet palika pilsētā kā kopēja draudze. Mājas draudžu fenomēns ir daļa no grupu dinamiskās kustības, kas atkal un atkal ir atrodama Jaunās Derības rakstos: no vienas puses, nepieciešamība būt mazākā lokā, no otras – atvērtība lielākai sadraudzībai.

Tātad pirmās draudzes, kad kristiešiem vēl nebija savu dievnamu, radās privātmājās. Šķiet, nav bijis svarīgi, kur sapulcēties. Katrā ziņā Jaunajā Derībā nav īpašu norādījumu šajā sakarā. Jeruzalemes kristiešiem sākuma laikā svarīgākā un, iespējams, vienīgā pulcēšanās vieta bija Marijas, Jāņa Markusa mātes, māja (Apd 12,17). Mājas sapulces nebija nekas neparasts.

Pamazām kopā sanāksšanai izveidojās organizatoriska struktūra. Bet jāatzīmē, ka vadītāju amatu pakāpes vēl nebija. Jaunajā Derībā pieminētie amati (Tit 1,5.7 – bīskapi, prezbitēri; Apd 20,17 – draudzes vecaji) ir sinonīmi. Tikai Antiohijas Ignātijs (70.–ap 110) runā par trīskāršu hierarhiju: bīskaps, prezbitēris, diakons.

Sākotnēji kristiešus apzīmēja ar vārdiem:

- mācekļi;
- brāļi;
- svētie.

Dažos Jaunās Derības rakstos draudze tiek apzīmēta kā “Dieva nams” (Ef 2,19–22; Ebr 3,6; 10,21; 1Pēt 4,17). Pāvila pastorālās vēstules runā par draudzi kā par “Dieva ģimeni” (1Tim 3,15), vadītāji parādās kā labi ģimenes tēvi, kas tikai tad var būt savas draudzes priekšgalā, ja vispirms ir kārtība viņu ģimenē (1Tim 3,5). Šī skaistā bilde par Dieva ģimeni izsaka ciešu savstarpēju vienotību.

Vēlāk parādījās apzīmējums “Dieva draudze”. Sākumā šādu apzīmējumu attiecināja tikai uz Jeruzalemes draudzi. Jeruzalemes draudze par draudzi runā tikai vienskaitlī: Apd 8,3; 9,32; 11,22.26; 12,1.5 (sal. 1Kor 15,9).

Pāvils šo jēdzienu paplašina un attiecina uz jebkuru vietējo ticīgo pulcēšanos, resp., draudzi. (1Kor 1,1 – draudzei, kas ir Korintā.) Tātad jēdziena izpratne pamazām attīstās no draudzes vienskaitlī uz daudzām sapulcēšanās vietām.

2.3. Mājas draudžu modelis šodien

Vai mēs varam kaut ko no pirmo kristiešu mājas draudžu modeļa mācīties? Šodien mēs domājam, ka tā taču nav iespējams dzīvot, pat ja mēs to gribētu. Tie bija citi laiki, cita kultūra un pārlicība, ka Jēzus nāks vēl viņu dzīves laikā. Gadsimtiem ilgi tie bija baznīcas argumenti: tas attiecas tikai uz pirmo kristiešu paaudzi un der tikai tai. Mums jāmeklē citi, mūsu laikam atbilstoši modeļi. Bet arī šodien ir iedrošinoši piemēri Ķīnā, Korejā un citur, kur tomēr kristieši seko šim senajam modelim.

Ja uzmanīgi lasa Jāņa atklāsmes grāmatu, tad rodas iespaids, ka pēdējos laikos arī būs šis mājas draudzes modelis. Taču pirmo kristiešu mājas draudžu modeli mēs nedrīkstam vienkārši kopēt. Priekšnoteikumi ir pārāk atšķirīgi. Tomēr pamatidejas arī mūsu pastorālajā situācijā būtu labi ievērot, neatmest un realizēt.

Pozitīvais

Vispirms ir jānorāda uz ģimenes liturģijas pozitīvām sekām, ietekmi un iedarbību jūdaismā. Jūdu tradīcijas nebūtu varējušas tikt uzturētas dažādos laikos, ja tās nebūtu saglabātas ģimenē un draugu lokā. Šodienas izpratnē mēs tās varētu nosaukt par mājas grupām jūdaismā.

Tieši ar skatu uz vienmēr trūkstošajiem darbiniekiem mūsu ticības uzturēšanas nākotne ir atkarīga no mazo grupu dzīvības, resp., no kristīgām ģimenēm.

Es varu iedomāties, ka atsevišķas mājas draudzes arī šodien lielo draudžu dzīvi bagātina. Mājas draudzei nav noteikti jābūt ģimenei, bet vienkārši pārskatāmam kristiešu skaitam. Tas palielina individuālo drošību. Jo lielajās draudzēs vājie viegli "iet uz grunti". Mājas draudzēs var kopīgi lasīt Bībeli, katrs var izteikt savu problēmu un rūpi bez bailēm. Tie, kam vajadzīga palīdzība, vienkārši tiek paņemti zem rokas, daļu brīvā laika var pavadīt kopā ar viņiem utt.

Ar to, ka apmeklējam tikai svētdienas dievkalpojumu draudzē, ir par maz. Draudzē nevar atklāti izteikt savu problēmu, izsūdzēt savus grēkus utt. Mazākā grupā un pazīstamā vidē ir vieglāk. Tāpēc jebkurā draudzē mazo grupu darbs ir ļoti svarīgs. Draudzes dzīvīgumu nosaka tieši mazo grupu aktivitāte, nevis svētdienas dievkalpojumu pompozitāte. Tās var būt lūgšanu grupas, sieviešu vai vīru kalpošanas, mājas grupas vai vēl kādas, kas kļūst par mazām kopienām, kas sadraudzību realizē ārpus svētdienas dievkalpojumiem. Turklāt nav svarīgi, kur šīs mazās grupas sapulcējas, mājās vai dievnamā.

2.4. Mājas grupa vai mājas draudze

Pirms iedziļināties šajā jautājumā vispirms vēlreiz noskaidrosim, kas īsti ir draudze. Arī pēc iepriekšējā, vairāk teorētiskā, izklāsta man šķiet, ka mēs visu līdz galam vēl neesam sapratuši.

Skats, ko uzskatīt par draudzi un ko ne, ir diezgan subjektīvs. Tas ir atkarīgs no tā, vai mēs draudzi saprotam kā organizāciju, vai draudzi uzskatām par organismu. Bet šāds pretstatījums ir kļūdainš pašos pamatos. Draudze ir vienlaicīgi gan viens, gan otrs. Bet būtiski ir, kam šajā kopumā ir prioritāte. Un te nu nevar būt nekādu šaubu: draudze ir garīgs organisms.

Draudzi kā organizāciju ar tās tiesībām un pienākumiem iepretī valstij nosaka zīmogs juridiskos dokumentos. Vai arī kā neregistrēta, bet tomēr organizācija. Ja mēs apstājamies šeit, tad par draudzi mums izveidojas aplams priekšstats!

Garīgā draudze, draudze kā Kristus miesa, jau faktiski ir visur tur, kur 2 vai 3 ir Kristus vārdā sapulcējušies. Tas mums skan mazliet neierasti. Mēs esam raduši domāt par draudzi juridiskas organizācijas kategorijās. Organizācija nav svēta, svēts ir organisms, Kristus miesa.

Lai organisms varētu eksistēt šajā pasaulē, tam ir nepieciešama organizācijas forma. Jo jau tajā brīdī, kad mēs nosakām dievkalpojuma sākuma laiku, notiek organizēšanās. Problēmas parādās tad, ja mēs ar "draudzi" primāri sākam saprast draudzi kā organizāciju. Mēs dibinām, pārvaldām un darbojamies pēc labākajiem pasaules marketinga principiem. Cenšamies izveidot perfektu organizāciju. Mēs daudz domājam par draudzes kā organizācijas veidošanu un stiprināšanu. To būvi mēs esam izveidojuši diezgan stabilu pēc visiem pasaules arhitektūras likumiem. Un aizmirstam pašu galveno: draudze ir garīgs organisms, tā ir Kristus miesa, draudze ir svēta. Domāsim vairāk par to, lai mēs kā locekļi Kristus miesā būtu veseli. Lai draudze būtu vesela. Kādu terapiju draudzei vajadzētu lietot šajā virzienā. Par daudz mēs rūpējamies par redzamo un par maz par neredzamo. Tām proporcijām vajadzētu būt otrādām. Kristīgā baznīca šodien ir stipri pārtapusi par organizāciju un izpratni par draudzi kā organismu pazaudējusi.

Varbūt labākai sapratnei būtu jālieto divi apzīmējumi: draudze-organizācija un draudze-organisms. Tas, protams, nebūt nenozīmē, abas būtu jāsaprot kā alternatīvas un ka draudze-organizācija nebūtu Kristus miesa. Kaut gan arī tāds stāvoklis ir iespējams, ja par draudzi tiks nosaukta grupa, ko organizējuši cilvēki.

Var, protams, no katras mājas grupas izveidot jaunu draudzi-organizāciju. Taču ir jābūt skaidrai pārliecībai, ka tas ir Dieva mērķis, Viņa plāns un ceļš, nevis mūsu pašu cilvēciskās iegribas. Iesākumā ir

jājaudā Dievam Viņa mērķus un ceļus sev un draudzei. Ir jājaudā Dievam: “Kungs, vai tu gribi, lai mēs šeit organizējam draudzi vai lai paliekam savas draudzes grupa? Kā labāk mēs varēsīm piepildīt Tavu uzdevumu?” Vai un kāpēc mājas grupu pārvērst par draudzi, tā nav cilvēku izšķiršanās, bet Kristus nodoms. Lielāku draudžu ietvaros būtu saprātīgi jauno draudzi veidot ar mātes draudzes piekrišanu un svētību.

Vai vajag katru mājas grupu pārveidot par draudzi? Garīgajā nozīmē jau nekas nav jāpārveido, tā jau tāda ir. Mēs par draudzi uzskatām garīgās draudzes ārējo organizatorisko veidolu, bet draudze savā bibliskajā būtībā ir garīgs organisms.

“Draudze” ir teoloģisks jēdziens, kas neko nepasaka par ārējo organizatorisko vai juridisko “iesaiņojumu”. Draudzi (gr. *ekklēsia* “ārā izsauktie”) veido personas, kas caur savu pievēršanos Jēzum ir izaicinātas no šīs pasaules Dieva valstībā. Vai draudze ir kopības struktūra ar daudzām darbības nozarēm vai galda sadraudzība, vai dzīves sadraudzība, tam nav nekādas nozīmes draudzes jēdzienam.

Tur, kur kristieši sanāk kopā, ir draudze neatkarīgi no tā, vai tas notiek juridiskos rāmjos vai privātas dzīves sadraudzībā. Ārējais “iesaiņojums” nosaka resursu patēriņu, nevis draudzes jēdzienu. Draudze privātajā apgabalā – tas ir skaisti. Katrai mājas draudzei ir savs atšķirīgs profils, tāpat kā katrai ģimenei. Juridiskā reģistrācija ir tikai šajā pasaulē nepieciešamais draudzes ārējais “iesaiņojums”.

Mājas grupa un mājas draudze – kāda ir atšķirība? Vai nosaukumam ir kāda nozīme? Vai nav vienalga, kādā vārdā mēs savu sadraudzības grupu nosaucam? Jēzus taču apsola, ka Viņš būs klāt arī mājas grupai. Un Viņš ir arī mājas grupai absolūti nepieciešams. Un tomēr, stingri ņemot, mēs nevaram teikt, ka nosaukums nav svarīgs. Nosaukums lielā mērā nosaka mūsu attieksmi pret lietu. Pret draudzi tās locekļiem ir pavisam cita atbildība un pienākumi nekā pret grupu. Un Dieva draudze nav grupa, Dieva draudze ir svēta. Mājas grupas dalībniekiem ir jāapzinās sevi kā Kristus miesas locekļiem, Dieva tautas pārstāvjiem un ar tādu pieeju jāiekļaujas mājas grupā. Lokālās draudzes kopīgi veido pasaules baznīcu, un katra lokālā draudze savā atšķirīgā veidā pastāvīgi prezentē kopējo baznīcu. To pašu var teikt arī par mājas grupām un mātes draudzi.

Draudzes centrā ir Dieva Vārds un sakraments. Caur to draudzē ir sastopams Kristus. Tas nozīmē, ka draudzē:

– tiek sludināts Dieva Vārds atbilstoši Bībelei. Citiem vārdiem sakot, draudze ir atbildīga par skaidru, pareizu mācību un maldīgu uzskatu diagnosticēšanu, visu Svētā Gara gaismā pārbaudot caur Dieva Vārdu;

– tiek pārvaldīti sakramenti. Baptisti nelieto šo vārdu, bet varbūt tomēr vajadzētu. Saprotot to nevis kā glābjošu aktu, bet kā dievišķu noslēpumu. Sakramenti (lat. *sacramentum* “svinīga saistība, noslēpums”) ir noslēpumaini veidi kā mēs sastopam Kristus dzīvību. Draudze pati jau arī kā Kristus miesa ir liels dievišķs noslēpums. Sakramentālā dimensija draudzes dzīves un būtības izpratnē nedrīkst pazust. Vai Svētais Vakarēdiens mums ir tikai Jēzus nāves piemiņas mielasts vai dievišķs noslēpums, resp., sakraments?

Katras lokālās draudzes centrs ir eiharistijas svinēšana, ko tā svin vienlaicīgi kopējās draudzes vārdā. Eiharistijas pamats ir žēlastība, miers, taisnība. Draudzes vienības fundamenti ir ikdienas taisnība un tuvākā mīlestība. Tas ir tas kopējais pamats, kas visas draudzes savieno vienu ar otru un veido kopējo baznīcu.

Vai Dieva Vārds un sakraments nevarētu piederēt arī mājas draudzei-organismam? Varētu, katrā

ziņā Jaunā Derība tam nerunā pretī (Lk 22,7–38; 24,28-35; Apd 2,46–47; 16,33; 20,7–10), bet vai tas vienmēr ir saprātīgi? Draudze-organizācija tomēr ir stabilāks veidojums, kas var labāk rūpēties par jauno kristiešu pieaugšanu pareizā ticības atziņā un praksē. Mājas grupās kristītie bieži paliek bez pienācīgas garīgās aprūpes. Saprātīgāk, manuprāt, būtu šos jautājumus par pareizas atziņas virzieniem un sakramentu pārvaldīšanu atstāt mātes draudzes-organizācijas pārziņā.

Attiecībās kristietis–draudze ir iespējamās trīs situācijas.

1. Vientuļnieka kristietība. Vai nevar bez draudzes? Uzreiz teikšu, ka Dievs tādu iespēju kristietim nav paredzējis. Draudze man nav vajadzīga, Bībeli taču es varu izlasīt pats, Dievu pielūgt arī, Svētais Gars var uz mani runāt jebkurā vietā – tas ir ārkārtīgi bīstams stāvoklis. Kā kristietim var apmierināt šāds apzinīgi izvēlēts ticības dzīves veids?!

Vientuļnieka kristietību Jēzus saviem sekotājiem nav paredzējis. Tā varētu būt ārkārtas gadījums: slimība, vecuma nespēks, izsūtījums u. c. Un tā ir nevis paša izvēlēta, bet apstākļu uzspiesta. Bieži tad cilvēks pieder pie draudzes, bet ārēju apstākļu dēļ nevar piedalīties draudzes dievkalpojumos. Kā tas bija arī šajā Covid-19 gadījumā. Bet patiesa kristieša sirdij vienmēr vajadzētu sajūst karstas ilgas pēc draudzes. Ja draudze kļuvusi vienaldzīga, tad tas ir rādītājs, ka kaut kas attiecībās ar Dievu nav kārtībā. Jā, tieši attiecībās ar Dievu, jo draudze primāri nav kristiešu grupa, bet Dieva iedibinājums.

Tas, ka kristietis neilgojas pēc draudzes, ir ticības nāves ceļš. Cilvēks var dzīvot viens un teikt, ka viņš tic Dievam, bet ir nopietns pamats apšaubīt viņa ticības dziļumu un viņa attiecības ar Dievu.

“Dievs cilvēku pasaulē nav nolīcis vienu. Katram ir kāda šaurāka vai plašāka kopība-sabiedrība, kura ir ieinteresēta, lai katrs tās loceklis sadraudzībā justos nepamests. Dzīves kritiskos brīžos ir labi apzināties, tas drošina, ja tev blakus vajadzības gadījumos ir pieredzējis un zinošāks ticības kopceļa gājējs. Paštaisnie “visziņi”, iespējams, tādu vajadzību neizjūt, bet pazemīgais savā mulsumā un neziņā pieredzējuša brāļa, māsas mīlestībā pasniegto ceļa karti orientācijai nenoraidīs.” (Ojārs Ginters, *Garīgi atdzimuša kristieša Pienākums un Atbildība*.)

2. Otrs gadījums: mums ir sava mājas draudze, un mums te ir daudz labāk. Man pietiek ar manu mājas grupu, manu “mazo baznīciņu”. Tur “lielajā” draudzē nav mīlestības, nav īstas dzīvības, draudze ir sekularizējusies, kļuvusi ļoti liberāla. Varbūt ir citi iemesli: mācītāja svētrunas nav pietiekami dziļas, kristieši ir liekuļi, viņi skaisti runā, bet paši tā nedzīvo. Šādus iemeslus mēs varētu atrast daudz. Viss rezumējas tajā, ka “tur” viss ir slikti, bet “te” pie mums – labi. Mēs esam tie pareizākie, dedzīgākie un svētākie.

Jā, draudze sastāv no cilvēkiem, kuri nebūt nav ideāli kristieši, arī mēs paši tādi neesam. Tas ir arī mans raksturojums. Taču aiz šīm mūsu cilvēciskās dabas nepilnībām un rakstura asumiņiem draudzē ir milzīgas vērtības. Pats Kristus, kas ir iedibinājis un uztur draudzi. Tie, kas sapratuši šo vērtību, neapstājas pie cilvēciskas dabas nepilnībām un konfliktiem draudzē. Pie kristietības būtības pieder sadraudzība ar citiem. Un, ja man kādā bankā, kuras ierēdņi ir vislielākie nekaunas, būtu ieskaitīts miljons, es taču tomēr ietu uz turieni! Tas nozīmē, ka Jēzus tev ir mazāk vērts, ja tu uz Viņa “iestādi” negribi iet?

Un šāda pašpaaugstināšanās arī nav īsti savienojama ar Kristus mācību.

Ja ieskatāmies Jaunās Derības rakstos, mēs arī tur neatrodam draudzi bez konfliktiem. Pat Jeruzalemes draudzē, par kuru ir rakstīts, ka tā bija “viena sirds un viena dvēsele” (Apd 4,32), bija virkne asu diskusiju. Taču kopēja sajūsma par Jēzu un Viņa vēsti un ļaušanās Gara darbībai vienmēr radīja

vienību. Vienojošais centrs bija Kristus un neizsakāma mīlestība uz Viņu. Tas izraisīja gatavību citus, arī atšķirīgi domājošus, vispirms nopietni uz klausīt.

3. Trešais modelis: “mazais lielajam”. Tas būtu īstais un vispareizākais mājas grupu modelis. Mājas grupa nevis kā draudzes alternatīva, bet kā vieta, kur kristietis nobriest draudzes darbam – “mazā grupa lielajai draudzei”. Kopt sadraudzību mazākās grupās, bet saprast, izjust un izdzīvot sevi kā vairāk vai mazāk organizētas lielākas sadraudzības daļu. Sadraudzība, kas iesākusies mājas grupā, turpinās plašāk. “Mazais lielajam.” Tam garīgajam spēkam, kas attīstās mazā sadraudzībā, jātiek ienestam lielajā draudzē. Dzīvas draudzes un draudzes atjaunotnes pamati tiek ielikti mājas grupās. Nedzīvi kristieši nevarēs izveidot dzīvu draudzi

Un nu mazliet pasapņosim!

Uz mirkli aizmirsīsim tradicionālos priekšstatus par draudzi un iedomāsimies draudzi kā lielu garīgu ģimeni – organisku, nevis organizētu, orientētu uz attiecībām, bet ne formālu.

Ar šādu skatu uz draudzi es citādi saprotu virkni Bībeles izteikumu. Mērķis ir, lai draudze tālāk dzīvotu un darbotos tur, kur kristieša dzīve norisinās, proti, ikdienā, mājās, nevis tikai dievnamā. Iespēju robežās mājas draudžu locekļiem vajadzētu dzīvot savstarpēji ģeogrāfiski tuvu. Tos vadītu vecaji un veidotu pirmo no Jēzus draudzes pīlāriem.

Rom 12,1: “Es jums lieku pie sirds, brāļi, Dieva žēlsirdības vārdā nodot sevi pašus par dzīvu, svētu Dievam patīkamu upuri, tas lai ir jūsu garīgais dievkalpojums.” Ir jāatceras, ka patiesu dievkalpošanu ir jāsaprot kā integrētu savā ikdienas dzīvē, nevis kā dievkalpošanas sarīkojumu. Ikdienas dzīve izpaužas mājās, ģimenē, draugu un darbabiedru lokā, nevis svētdienas dievkalpojumā.

Otrs pīlārs ir ļoti regulāras (varbūt ik svētdienas) pilsētas vai reģiona mājas draudžu sastapšanās. Tās varētu notikt lielās telpās vai brīvā dabā, lai Dievu slavētu ar dziesmām, lūgšanām un liecībām, klausītos Dieva vārdu, savstarpēji viens otru stiprinātu un iedrošinātu.

Trešais pīlārs ir tīkla darbs, kas savieno visas mājas draudzes kopējā kalpošanā, kā, piem., Pāvils raksta efeziešiem (Ef 4,7.11–12). Ir jomas, kuras ir saprātīgi veidot kā mājas draudžu kopēju darbu. Piem., mācību darbs, vadītāju atbalsts, literatūras izdošana, misionē, lieli slavēšanas dievkalpojumi, kas prasa plānošanu, organizēšanu un ievērojamus finanšu līdzekļus, un pasākumi, kas nav iespējami draudzes mazā draudzes locekļu skaita un resursu dēļ.

Šāda kalpošana palīdzētu mājas draudzei attīstīties veselīgi, augt un dalīties. Katram Kristus sekotājam ir jāpieder pie kādas mājas draudzes, un augšanas mērķis nav megadraudze, bet mājas draudžu skaita pieaugšana. Katrs kristietis un katra draudze var spert kādu soli, lai šo mērķi sasniegtu. Kopējo darbu veido mājas draudžu vadītāji. Konfesionālo uzskatu atšķirības tiek atstātas otrajā plānā. Vadīt nozīmē nevis noteikt, bet gan veicināt un kalpot (Lk 22,24–27).

Apd 2,42–47 aprakstītās pazīmes tiek pārņemtas modificēti. Apustuļu mācība kļūst par Bībelē pamatotu svētrunu. Kopējā dzīve tiek veidota caur kalpojošu mīlestību, kas izpaužas kā rūpes, savstarpēja palīdzība, dalīšanās un aizlūgšana. Modelis “viņiem viss bija kopējs” toreiz bija pamatots Jēzus drīzas atkalatnākšanas cerībā. Mēs to saprotam tā, ka katrs no sava īpašuma, savām dāvanām un finanšu līdzekļiem dod draudzei.

Es saprotu, ka tas ir tāds idealizēts sapnis. Bet vai tas tomēr nav tuvāk Bībeles draudzes, Kristus miesas, modelim nekā mūsdienu formālā baznīca? Manuprāt, tas radītu lielāku garīgo dzīvību un ļautu vairāk tuvināties draudzes patiesai būtībai – organismam. Nākotne nepieder megabaznīcai, ne arī valsts

baznīcai, bet nelielām, dzīvām un darbīgām kristīgām šūniņām.

Es esmu nonācis pie secinājuma, ka mājas draudzes modeli nevajag uzreiz noraidīt kā mūsu laikam nepiemērotu. Un tomēr ir jābūt ļoti uzmanīgiem un jāapzinās problēmas.

Bīstamība

1. Var izveidoties ērti iekārtojušās grupas, kas vairs negrib neko kopēju ar lielo draudzi. Tādas tendences ir pirmais rādītājs, ka mazajā grupā/draudzē viss nav kārtībā.

2. Ātrāk ir iespējams, ka dominē cilvēciskā sadraudzība un grupa/draudze pārvēršas par “tusiņu” ar kristīgu piešprici.

3. Viegli var ieiet teoloģisko uzskatu seklumā.

4. Ātrāk var nonākt maldu mācību valgos.

5. Izolēšanās, kas noved pie milzīgas sadrumstalotības.

6. Ļoti liela ir vadītāja loma.

Kas vada mājas draudzi?

Organizācijas struktūru nosaka hierarhija, bet tā ir cilvēku iedibināta struktūra. Garīgās lietās hierarhija izpaužas tajā, ka visa Valdnieks, Kungs un Ķēniņš ir Dievs. Pārējās visas hierarhijas ir cilvēku noteikta organizācijas kārtība. Vai bez tā var iztikt, un ciktāl tas ir pieļaujami draudzē, tie ir citi jautājumi.

Sākotnēji mēs draudzēs neredzam amatu hierarhiju. Pāvilam pašam ir autoritātes, nevis amata tiesības. Draudzēm, ko viņš nodibināja, pašām vajadzēja organizēties. JD nekur nav teikts, kas vadīja Vakarēdiena svinēšanu. Pirmām kārtām tie bija visas draudzes svētki. Visos eiharistijas tekstos tiek uzrunāti visi ticīgie. Tas, protams, nenozīmē, ka neviens šo sapulci nebūtu vadījis. Dabisks būtu pieņēmums, ka mājas tēvs vadīja arī eiharistijas svētkus. Tas atbilstu arī jūdu tradīcijām, pēc kurām vadīja kopīgās lūgšanas un svētkus (arī Pashā svētkus!). Jā šāds pieņēmums būtu pareizs, tad izvirzās jautājums par sievietes lomu, jo arī viņas bija kā mājas draudžu viesu uzņēmējas (sk. iepriekš). Ar skatu uz šodienas diskusijām par sievietes ordināciju jāievēro, ka vēlākie amata nesēji Jaunajā Derībā bija tikai vienīgi vīri. Var diskutēt, vai tā tam ir jābūt šodien.

Katrā ziņā vadītāja loma mājas draudzē ir milzīgi liela. Viņš nav tikai namatēvs, kas organizē praktisko sadraudzību.

Bet svarīgi būtu domāt arī par kopīgo atbildību. Katrs ir aicināts savas dāvanas harmoniski izmantot kopējā draudzes struktūrā. Bieži mēs mājas grupā aizmirstam, ka mēs esam draudze, un sākam sajusties kā pasīvi ņēmēji un baudītāji. Ticībai par to, ka Dievs man dos, ir jābūt ciešā saistībā ar to, ka es arī sevi Viņam atdošu. Pēc Mt 18,20 draudze ir tur, kur divi vai trīs ir pulcējušies Jēzus vārdā. Dieva Gars kā Jēzus vietnieks dzīvo tad ne tikai katrā atsevišķi, bet Viņš veido arī kalpojošas mīlestības attiecības uz Dievu un cilvēkiem. Raksturīgi mājas draudzēm ir tas, ka kā likums tajās ir ne vairāk kā 16, augstākais 20 cilvēki. Vadība vislabāk ir pieredzējis laulāts pāris. Pie mājas draudzes tikšanās pieder kopīga maltīte, kuru atnes visi.

III. Mājas draudze Covid-19 laikā

3.1. Situācija

Ārkārtas situācija pēkšņi un negaidīti izmainīja arī ierasto draudzes dzīvi. Fiziskās pulcēšanās ierobežojumi prasīja steidzīgi meklēt jaunas darbības formas. Ieguvēji bija tie, kas jau iepriekš savus dievkalpojumus bija pārraidījuši arī digitālā formātā. Vai izmantojām visas iespējas un visoptimālākajā

veidā – tas būtu plašāka pētījuma vērts.

Kas tad notika draudzes dzīvē? Izmainījās forma. Saturs, manas attiecības ar Dievu jau pēkšņi neizmainījās. Tās palika tādas pašas, kādas bija iepriekš. Tikai garīgo dzīvi nu nācās kopt ārkārtas situācijās uzspiestā formā. Izmainījās arī pats mājas grupas/draudzes jēdziens. Par garīgo šūniņu kļuva nevis ierastā mājas grupa, pat ne ģimene, bet tikai vienā mājsaimniecībā dzīvojošie. Vēl vairāk: ārkārtas situācijas apstākļos arī jēdziens “mājas grupa” kļuva stipri izplūdis. Līdz šim reālā grupa tagad pastāvēja virtuālā formā, labākajā gadījumā Zoom formātā. Fiziski kontakti nebija iespējami. Faktiski katram bija jādzīvo un sava garīgā dzīve jākopj vairāk vienam ar garīga atbalsta palīdzību no draudzes puses ar tehnoloģiju palīdzību. Par “minidraudzi” kļuva vienā mājsaimniecībā dzīvojošie kristieši, kā tam principā būtu bijis jābūt jau visu laiku, ne tikai ārkārtas situācijā. Nemaz nav reti gadījumi, ka divi kristieši mājās nemaz tik daudz par Kristu nerunā, kopā Bībeli nelasa un Dievu nelūdz. Šis tad nu izgaismoja, kā īsti katrā mājsaimniecībā tas notiek. Un varbūt aicināja vai maigi piespieda kaut ko mainīt.

3.2. Krīze kā indikators

Un šī jaunā situācija izgaismoja, kāda tad ir mana kristietība, manas attiecības ar Dievu. Nevis kāda tā ir pēkšņi kļuvusi, bet kāda tā jau visu laiku ir bijusi. Pavisam skaidri parādījās tas, ar kādu sirdi mēs varbūt gadiem esam gājuši uz draudzi. Varbūt mēs bijām čakli svētdienas dievkalpojumu apmeklētāji, bet krīze ļāva ieskatīties dziļāk – kāda ir sirds, kādas ir neredzamās attiecības ar Dievu.

Vai situācija mūs satrauca? Vai izjutām kādu diskomfortu? Protams. Kāpēc? Galvenokārt jau divos virzienos:

– mēs izjutām lielāku vai mazāku nemieru, ka tas, kas notiek pasaulē, var skart arī mūs. Neviens mēs nebijām pasargāti no vīrusa. Varbūt vēl joprojām esam satraukti arī par to, kas būs ar mūsu darbu un finansēm pēc vīrusa;

– mēs nevarējām satikties ar saviem radiem, draugiem un paziņām. Šis laiks neļāva kopt ierasto sadraudzību pat ar savu bērnu ģimenēm. Un ierastā sadraudzība ar draudzes locekļiem svētdienās dievnamā arī tika pārtraukta.

Bet ar savu garīgo stāvokli mēs lielā mērā bijām apmierināti. Tas mūs īpaši neuztrauca. Vairāk mūs satrauca ārējie apstākļi.

Pandēmija kā spoguļi parādīja, kas notiek mūsu sirdīs. Dievnamā mūsu attieksmi pret notiekošo lielā mērā noteica tradicionālie rāmji, tagad bijām brīvi no tiem. Varēja pilnam parādīties tas, kas mūsos ir iekšā. Un mūsu attieksme ir tas labākais spogulis tam, kas notiek mūsu sirdīs. Pieskaršos tikai dažiem, manuprāt, būtiskākajiem virzieniem.

1. Dievkalpojums. Jā, tā tradicionālā vieta un forma tika mums atņemta. Un tomēr mums svētdienās tiešsaistē tika piedāvāta iespēja piedalīties dievkalpojumā. Kāda ir mūsu attieksme pret Kristu? Skatāmies kā raidījumu? Neuztveram to kā dievkalpojumu. Varbūt tā bija arī dievnamā, bet šī attālinātā forma neapšaubāmi mūs uz to vēl vairāk pamudināja. “Pag, aizmirsu uzlikt kartupeļus vārīties! Pagriezīšu skaļāk, tad arī virtuvē varēs labi dzirdēt!” Faktiski jau tas var notikt arī dievnamā, bet šeit forma un ārējie apstākļi vēl vairāk mūs uz to izaicina. “Kamēr viņi te dzied, paskatīšos, kas notiek Āgenskalnā, Liepājā vai Ventspilī. Diez kas tur šodien runā?”

Un mēs sākam dievkalpojumu skatīties kā televīzijas pārraidi, sērfojam no viena dievkalpojuma uz otru. Pricējami, ka tagad tādas iespējas ir. Internetā varēja redzēt korespondentu, kas, attālināti strādājot, ekrānā bija redzams žaketē, kreklā, ar kaklasaiti. Bet tad kamera pagriezās, un visi ieraudzīja,

ka viņam kājās nav uzvalka bikšu. Fasāde bija skaista. Covid-19 laiks izgaismoja ne tikai mūsu fasādi, bet arī to, kas ir aiz tās. Kristieši, kas svētdienas dievkalpojumu skatās pidžamās. Kas tad tur slikts? Galvenais taču nav apģērbs. Jā, bet kas tad mums ir galvenais?

Vai nevar citādi? Var. Jau sākot ar vietas un sevis paša sagatavošanu dievkalpojumam. Svinīgi un ar pienācīgu bijību. Nevis virtuvē, griežot salātus, vannasistabā tīrot zobus, pidžamā, sēžot uz dīvāna vai vēl kā citādi. Tad mēs nevis noklausīsimies Bībeles lasījumu, bet piedalīsimies tajā, nevis noskatīsimies lūgšanu, bet lūgsim kopā ar draudzi. Protams, var, braucot ar auto, klausīties labu svētrunu, bet tomēr tas nav dievkalpojums.

Mēs sākam aizvietot dievkalpojumu ar garīga sarīkojuma noskatīšanos. Dievkalpojums nav sarīkojums, izrāde, ko noskatīties vai noklausīties. Tas var notikt gan mājās, skatoties attālināti, vai esot klāt dievkalpojumā. Nevis tas, ka esam mājās, bet tas, ka esam dievkalpojumā, bet to skatāmies kā televīzijas raidījumu. Mēs neizjūtam sevi kā Kristus miesas locekli, kas nāk sastapties ar savu Kungu. Ārkārtas situācija izgaismoja mūsu attieksmi.

2. Šī jaunā forma mums ir iepatikusies. Mēs esam pieraduši būt mājās. Iespējams, ka tas mūs īsti neapmierina no sadraudzības viedokļa, bet pret garīgās dzīves kopšanu digitālā formā mums lielu iebildumu nav. Ēdam digitālu maizi, dzeram digitālu ūdeni. Garīgi barojamies caur acīm un ausīm. Mūsu fiziskā miesa ilgi to nepanestu. Mēs ātri aizietu bojā. Mums būtu nepieciešama īsta barība. Bet digitālais Kristus mūs sāk apmierināt.

3. Vai iepriekš teiktie vārdi tomēr nav par skarbu? Manuprāt, ne, jo sāk izvirzīties jautājums: kāpēc vispār jāiet uz dievnamu? Kāpēc ir vajadzīga draudze? Kāpēc nevar noskatīties/noklausīties dievkalpojumu, sēžot mājās uz dīvāna, sērfot pa dievkalpojumiem? Tā taču mēs varam iegūt vēl vairāk. Ārkārtas situācija mūs uz to pamudina. Tehniskas iespējas attālinātu kontaktu nodrošina. Kāpēc jāiet uz dievnamu? Mēs varētu paplašināt šo jautājumu: Ko es sagaidu no draudzes? Ko es tur meklēju?

Savu labsajūtu?

Cilvēku sadraudzību?

Ievēroju tradīciju?

Bet draudze nav iedibināta tāpēc, lai cilvēks tajā baudītu mieru, atrastu draugus, izveidotu domubiedru pulciņu. Kā garīga sanatorija, atpūtas nams vai izklaides vieta.

Ir jāpiekrīt, ka baznīca ir stipri liberalizējusies, pārtapusi par organizāciju, klubu, ticīgu cilvēku biedrību, institūciju, kas darbojas dažādos ticības darbos. Ka laikmeta gars ir iespiedies draudzē, ka kristieši nav perfekti, ka draudzei nav tā iespaids uz apkārtējo sabiedrību, kādam tam vajadzētu būt. Mēs varētu vēl daudz ko atrast, kas draudzē nav un ir slikts. Mēs esam kļuvuši par vareniem Kristus miesas kritizētājiem, bet mums neslāpst pēc tā svētuma, kas ir Kristus miesa. Mēs neilgojamies sastapt Kristu Viņa miesas būtībā.

Kāds teiks, ka to visu var, esot mājās un neejot uz "slikto" draudzi. Mēs izveidosim mājās daudz labāku Kristus miesas daļu. Tā ir sātana viltība. Es pat negribu pievērsties jautājumam, kādas funkcijas nevarētu tikt īstenotas mājās draudzē. Dievu mēs varam piedzīvot jebkur: draudzē, mājās, vienatnē, kopībā, dabā u. c. Runa nav par to, ka mēs mājās nevarētu piedzīvot Dievu. Jautājums drīzāk: kāpēc manī nav slāpju pēc Kristus draudzes. Atbilde: man tepat ir labi. Kristus taču arī te ir klāt. Kam ir labi? Manai miesai vai dvēselei? Ja dvēsele ir apmierināta, tad jāzvana trauksmes zvani. Tas tikai rāda to stāvokli, kādā visu laiku esam dzīvojuši. Tas nav radies tikai 3 mēnešu ārkārtas stāvokļa laikā. Tam ir dziļākas

saknes. Jau pats fakts, ka kristietim neslāpst pēc Kristus draudzes, pēc brāļu un māsu sadraudzības, norāda uz seklumu attiecībās ar Dievu.

Kāpēc nevelk uz dievnamu un draudzi? Nav slāpju. Pēc Kristus!?

4. Garīgā sadraudzība. Mēs bijām visu laiku draudzes dzīvi piesaistījuši fiziskai kopībai. Mums šķiet, ja tā ir traucēta, tad arī draudzei ir beigas. Un tad mēs domājam, ka kaut kā krīze ir jāpārdzīvo, kamēr viss atkal ieies vecajās sliedēs. Šis laiks mums māca kaut ko citu. Garīgajā dzīvē svarīgākā ir garīgā sadraudzība. Ja nevaram satikties fiziski, tad it kā pazūd realitātes izjūta. To īpaši izjūtām tagad, kad bijām izolēti cits no cita. Pat no saviem bērniem, ja viņu ģimenes dzīvo atsevišķi. Bet ar apkārtējiem cilvēkiem mūsdienu tehnoloģijas tomēr nodrošina zināmu fizisku kontaktu līmeni dzirdes un vizuālā formā.

Ar Jēzu mēs nekad nevaram sastapties fiziski. Ar Jēzu mēs varam sastapties tikai Garā. Tāpēc arī attiecībās ar Viņu ir bīstamība ātri pazaudēt realitātes izjūtu. Attiecības viegli var kļūt formālas. Krīzes situācija izgaismoja, kādas tās ir. Kopsim šo garīgo sadraudzību ar Kristu! Bez kopšanas tā aizies bojā. Mums ir jānācās garīgā sadraudzība. Mēs gribam saņemt garīgās sadraudzības apliecinājumu ar emociju palīdzību. Bet Jēzus saka: "Svētīgi tie, kas neredz, un tomēr tic." (Jņ 20,29) Es varētu pārfrāzēt: kas nepiedzīvo pārdabiskas emocijas.

Bet arī attiecības ar apkārtējiem aizsākas no garīgas sadraudzības. Ja būs garīga vienotība, tad slāps arī pēc fiziskas sadraudzības. Un krīze izgaismoja, ar ko tev ir bijusi garīga sadraudzība. Protams, vispirms jau ar saviem ģimenes locekļiem, radiem. Bet ar citiem draudzes locekļiem? Vai izjūtam, ka caur Kristu mēs visi esam vienoti un tāpēc mums slāpst arī pēc fiziskas sadraudzības? Vai mūsu vienotība tomēr vairāk nebalstās cilvēciskās patikas un savstarpēju simpātiju līmenī. Mums jānācās garīgā sadraudzība un vienotība, kas balstās Kristū.

5. Forma un saturs. Šī situācija mūs mudina domāt par formu un saturu garīgajā dzīvē. Ārējie apstākļi kontaktus ar draudzi ja ne pilnīgi pārtrauca, tad būtiski izmainīja. Tas bija pārbaudījums un izaicinājums ne tikai draudzēm, bet lielā mērā katram no mums. Mēs esam pieraduši to un to darīt, tieši tādā formā un tradīcijā to darīt. Mums forma ir svarīgākā. Bet varbūt no tradicionālās dievkalpošanas formas, resp., no tā, ko mēs uzskatījām par kalpošanu Dievam, mums ir jātop izsistiem, jo formas tradīcijas mainās arī bez ārkārtas situācijas.

Bet svarīgākais ir saturs neatkarīgi no tā, vai tas izpaužas dievnamā vai mājās. Satura tradīcijās mums ir jābūt konservatīviem. Apstākļi mūs piespieda izmainīt formu. Bet nepazaudēsim saturu. Saturam nav jāgaida, kamēr atkal atgūsim ierasto formu. Svarīga nav forma, bet kur visā šajā procesā paliek sirds un attiecības ar Kristu. Tas ir attiecināms arī uz mājas grupu saturu. Jebkurā gadījumā problēma nav nosaukumā vai formā, bet attieksmē un saturā (forma gan ir cieši ar to saistīta). Tāpat kā ārkārtas situācijas laikā tiešsaistes dievkalpojumu skatīšanās. Nevis pati forma ir vainīga, bet tas, ko mēs ar šo formu izdarījām, proti, mūsu attieksme.

6. Nekādā ziņā negribu teikt, ka visi kristieši ir tik nepievilcīgi, kā šeit aprakstīju. Es ticu, ka starp mums ir daudz tādu, kas arī ārkārtas situācijas gaismā izskatās skaisti un spoži. Tie "sliktie" ir citur. Un es vairāk šeit runāju par tendencēm un bīstamību. Tomēr jāatceras, ka pilnību sasniedzis neviens no mums vēl nav. Un, ja vispār izvirzās jautājums par draudzes nozīmi un dievkalpojumu apmeklēšanu dievnamā,

tad ir laiks un vietā par šiem jautājumiem runāt. Pustukšie dievnami pirmajās pēckrīzes svētdienās to tikai apstiprina.

IV. Izejot no ārkārtas situācijas

4.1. Notikumi ap mums un ārējie apstākļi mūs pārbauda.

Dzīvē jau daudz kas notiek pēkšņi un negaidīti. Lielākas un mazākas lietas. Patīkamas un nepatīkamas. Mēs dzīvojam savu ierasto dzīvo, bet tad pēkšņi: mūsu dzīvē ienāk slimība, mēs zaudējam darbu, mūsu banka bankrotē, Eiropa noslēdz robežas. Varbūt notiek kaut kas pozitīvs: mēs pēkšņi saņemam negaidītu mantojumu. Tas viss izsit mūs no ierastās rutīnas un negaidīti ieliek pavisam jaunā situācijā. Situācijā, kas liek mums domāt citādi, rīkoties citādi, kas izraisa atšķirīgas mūsu izjūtas un reakcijas. Situācijā, kas mūs pārbauda. Izgaismo, kādi mēs īsti esam, kā mēs rīkosimies jaunajos apstākļos.

Faktiski Covid-19 ir situācija, kas pārbauda mūsu iesakņošanas. Kur esam iesakņoti, un cik stipri tajā stāvam. Ārējie apstākļi, caur kuriem tiek pārbaudītas nevis mūsu zināšanas par Dievu, bet mūsu sirdis.

Ja vīrusa epidēmija trīs mēnešos spēj mūs tā ir izšaubīt, tad nekādu sakņu nav bijis. Tad man jāierauga, ka mana kristietība ir bijusi tikai kā krāsains ziepju burbulis, kas nu ir pārplīsis. Dvēseles tukšums, nepareizs stāvoklis attiecībā ar Dievu – tas jau neradās ārkārtas situācijas apstākļos. Šie apstākļi tikai parādīja un varbūt stimulēja, ka tas, kas bija mūsos iekšā dziļi aplēpts, tagad nāca gaismā. Jā, tas bija kā kārdinājums, pārbaudījums mūsu ticībai. Un mēs neizturējām šo pārbaudi. Sātans mūs sagūstīja un piesēja pie dīvāna, sarāva saites ar Kristus miesu un iestāstīja, ka tā ir vislabāk. Un mēs sākām gudri aizbildināties, ka var taču visādi, Dievs ir visur klātesošs, draudzē nav īstās dedzības utt. Protams, forma nav svarīgākais, bet ticības uguns liesmiņu nogriezt uz mazāku nedrīkst. Tā var apdzist pavisam.

Vai esam savas dzīves saknes atraduši nevis savā īpašumā, bet dzīvajā Dievā! No šīs saknes neviens cilvēks un nekādi ārkārtas apstākļi mūs nevarēs izraut. Pāvils raksta romiešiem:

“Kas mūs gan šķirs no Kristus mīlestības?” (Rom 8,35–39) Neviens!

Vai mēs esam tā Kristū iesakņoti, ka nekas nespēj mūs no Viņa izraut? Šis laiks parādīja, cik viss ir iznīcīgs un ātri pārejošs. Tas pārbauda mūsu saknes. Vai neesam dzīvojuši formālā dievbijībā un pašapmāna kristietībā, vai esam stipri sakņoti Kristū. Ja ir labi sēdēt mājās un nav slāpju pēc sadraudzības draudzē, tad saknes ir bijušas vājas.

Notikumi un apstākļi pārbauda mūs. Mūsu attiecības ar Dievu. Mūsu attiecības ar cilvēkiem. Mūsu lūgšanas. Vai lūdzam tikai: “Kungs, dod un palīdzi.” Vai arī: “Kungs, rādi man, ko es varu dot?” Pārbauda, kādi mēs esam iepretī savam kristieša uzdevumam. Jūs esat pasaules gaisma, zemes sāls, Kristus vēstule, ejiet un sludiniet evaņģēliju u. c. – tie ir kristieša uzdevumi. Nekas no tā vīrusa dēļ nav atcelts. Krīze tikai pārbauda, kā mēs izturamies ārkārtas apstākļos.

Pārbauda un aicina:

- ieskatīties sevī;
- ieskatīties Dievā;
- paskatīties apkārt.

4.2. Iespēja

Katrs pārbaudījums, faktiski viss, kas notiek, ir arī iespēja. To var izmantot, bet var arī palaist garām. Un runa nav par laicīgām lietām, ka mēs, izmantojot ārkārtas situāciju, varētu kaut ko iegādāties lētāk, ka mēs varētu, apsviedīgi rīkojoties, kaut ko iegūt sev. Runa ir par kaut ko daudz nopietnāku, proti, par Dieva svētībām. Ja neizmantojam iespēju, mēs palaižam garām Dieva svētību.

Jēzus ar dziļām skumjām skatās uz Dieva pilsētu Jeruzalemi (Mt 23,37). Brīnišķīgas Dieva svētības un palīdzība ir nākusi pār šo zemi un pilsētu. Bet nekas no šīm svētībām nav paturēts. Kāpēc? Jēzus parāda vainu: “Es gribēju, bet jūs negribējāt.”

Ne jau tikai Jeruzalemei der šis vārds. Arī mums. Mēs arī varam Dieva svētības palaist garām. Mēs esam tā iegrimuši savas dzīves grūtībās, problēmās, ārējos apstākļos, ka neko citu vairs nesaskatām. Dievs mūs uzrunā, vēlas kaut ko pateikt, bet mēs negribam klausīties. Garām palaistas svētības. Slimība, problēma vai ārkārtas situācija var būt kaut kas vairāk nekā tikai sāpes, bēdas, apgrūtinājums un izmisums. Tā var būt svētība. Ne vienmēr mēs tā tik skaidri un noteikti teiksim: es negribu to, ko Dievs dara. Bet ar savu rīcību un emociju izpausmi mēs rādām noraidošu attieksmi. Vai tas nav kāds īpašs nepateicības veids iepretī tam, ko Dievs mūsu dzīvēs dara?

Kādu svētību lavīnu mēs esam palaiduši garām savās dzīvēs!

Arī šis grūtais laiks savā dziļākajā būtībā bija un joprojām ir iespēju laiks. Vēl vairāk: tas ir brīnišķīgs Dieva žēlastības laiks mums katram un mūsu Latvijai, ka Viņš nav ļāvis slimībai izplatīties un ka Viņš īpašā veidā mūs aicina savu skatu pavērst un Viņu un Viņa Gara gaismā ieskatīties sevī. Mums vajadzētu mācīties katrā lietā saskatīt Dievu. Ļaut katrai lietai un notikumam iziet caur Dieva prizmu. Ja mēs tā uzlūkosim notiekošo, mēs saņemsim Dieva svētības arī no šī ārēji grūtā laika.

4.3. Restarts

Kad domājam, ko no šī laika paturēt, tad, pirmkārt, domājam par tehnoloģijām un formām, ko esam apguvuši un ko varētu tālāk izmantot draudzes darbā, tad, pirmkārt, domājam par jaunapgūtajām vai nostiprinātajām tehniskajām iespējām. Tas, protams, ir labi, bet nebūt nav galvenais. Ja tikai to, tad neko no šīs nopietnās mācības neesam sapratuši.

Kāda būs pasaule pēc Covid-19 krīzes, par to vēl ir pārāgri spriest. Taču ir skaidrs, ka pasaule vairs nebūs tāda, kāda tā bija pirms tam. Daudz kas izmainīsies ekonomikā un politikā. Bet Covid-19 krīze “restartēs” arī katra cilvēka domāšanu.

Velingtonas Viktorijas universitātes profesors Nikolass Agars saka: “Ir skaidrs, ka globālajai ekonomiskajai un politiskajai sistēmai ir nepieciešams “restarts”. Tomēr es gribētu piebilst, ka pati galvenā restartēšanās jau notiks pašu cilvēku galvās.” (sk. <https://www.tvnet.lv/6949508/covid-19-krize-restartes-ne-tikai-ekonomiku-un-politiku-bet-ari-katra-cilveka-domasanu>)

Restarts ir vajadzīgs katram kristietim arī garīgajā jomā. Nedrīkstam gaidīt, kamēr atnāk atkal vecie laiki un viss būs pa vecam. Pat nedrīkstam to vēlēt. Restarts – ko tas nozīmē?

1. Vispirms tas nozīmē, ka ir jāatgriežas pie vecā. Ja datorā kaut kas nefunkcionē īsti normāli, tad pirmā iespēja ir mēģināt to pārstartēt, cerībā, ka tad viss sakārtosies. Un reizēm tā tas arī notiek.

Garīgajā dzīvē mums arī nepieciešams restarts. Bet tas nenozīmē, ka viss sakārtosies automātiski kā datorā. Tas nenozīmē arī, ka vienkārši jānogaida, kamēr atkal atnāks vecie laiki ar vecajām iespējām. Satiksmes ministrs Tālis Linkaits par transporta nozares uzņēmumiem teica: “Galvenais ir panākt, lai transporta nozares uzņēmumi “pārziemo” un pēc koronavīrusa izraisītās dīkstāves turpina savu

darbību.”

Šādā politika der transporta nozarei, bet neder Dieva valstībai. Kristietim nav “jāpārziemo”, lai atkal atgrieztos pie tā, kas bija pirms trim mēnešiem. Ir jāmeklē vēl vecākas vērtības, vēl dziļākas saknes. Tās, kuras esam pazaudējuši.

2. Pašapmierinātība. Krīzes laiks mums parādīja jaunu iespēju garīgo dzīvi kopt mājās, un mēs jūtamies labi. Kādā aptaujā tika konstatēts, ka 55% biroja darbinieku nevēlas atgriezties biros, bet gan grib strādāt mājās. Es biju pārsteigts, ka tad, kad ārkārtas situācija beidzās, dievnami tomēr bija pustukši. Nemaz tā nebijām noilgojušies pēc savas draudzes. Varbūt tās bija bailes no vīrusa, varbūt kāds garīgā apmierinājuma stāvoklis. Protams, esmu noilgojies pēc sadraudzības ar citiem, bet ne ar visiem, ne ar draudzi. Kad atcels ierobežojumus, varēs pulcēties arī pārējie mūsu mājas draudzes dalībnieki.

Jautājums, ka kāda draudzes mājas grupa varētu kļūt par pašapmierinātu kristiešu grupu, kam draudzes kopība nav vajadzīga (vai ir otršķirīga), tagad ir saasinājies vēl vairāk un reducējas uz katra atsevišķa kristieša garīgo stāvokli.

Kāpēc neslāpst pēc draudzes? Nav tāda, kādai, manuprāt, tai vajadzētu būt. Bet vai es pats esmu tāds, kādam man vajadzēja būt? Nē, nevis draudze ir tur vainīga, bet manas formālais stāvoklis Dieva priekšā, mans garīgais tukšums. Ar manu sirdi kaut kas nav kārtībā, ja tā mani nevelk uz draudzi, ko Kristus pats iedibinājis, kas ir Kristus miesa. Tas, ka mūs apmierina “dīvāna draudzes” dievkalpojums, ir kā indikators, kas izgaismo mūsu garīgo seklumu. Sarkanā lampiņa, kas jau mirgo. Ko darīt? Restarts vajadzīgs.

3. Evaņģelizācija. Kristīgās draudzes pamatuzdevums. Man šķiet, ka arī šajā jomā ir nepieciešams restarts. Cik daudz mēs mērķtiecīgi nodarbojamies ar šīs lielās Jēzus pavēles izpildi? Tas jādara vienmēr, bet varbūt tieši šis laiks ir radījis labvēlīgu augsni tam, lai Dieva vārds tiktu uzklausīts.

4. Vai varam paši restartēties? Vai tas nav Dieva darbs pie mums? Jā un tomēr kaut ko varam arī paši. Vispirms ieraudzīt, saprast, nepalaist vieglprātīgi garām un nopietni izprast to mācību, ko šī situācija ir izgaismojusi.

– Tā parādīja, ka pasaule ir ļoti trausla, ka viss var ļoti pēkšņi izzust, zaudēt vērtību: manta, vara, karjera, veselība. Tas mudina mūs tiekties pēc tā, kas nemainās.

– Tā mācīja mūs būt pateicīgiem Dievam, ka Viņš Latviju un mūs tik brīnišķīgi žēlojis daudzus gadus un turpina to darīt arī šajā situācijā, neļaujot mums piedzīvot epidēmiju visā tās bargumā.

– Mēs tikām apturēti savā nebeidzamajā steigas un pienākumu virpulī un tikām piespiesti vairāk paskatīties uz sevi un savām attiecībām ar Dievu. Katrā ziņā situācija mums deva tādu iespēju un virzīja uz to.

– Mēs varējām ieraudzīt savu reakciju ārkārtas situācijā. Un tieši tā lielā mērā izgaismoja mūsu patieso garīgo stāvokli.

Noteikti katrs sevī atradīsim vēl kaut ko, kas atklājās tieši šajā situācijā. Vai viss bija tik ideāli? Vai paši esam pilnīgi apmierināti ar sevi? Ja esam apmierināti, tad mums noteikti ir vajadzīgs restarts. Ja esam pret visu vienaldzīgi un gribam tikai sagaidīt ārējo apstākļu izraisīto apgrūtinājumu beigas, tad arī.

Protams, garīga atjaunotne ir Svētā Gara darbs mūsos. Bet mēs varam pēc tā lūgt. Izejot no šīs situācijas, mums vairāk vajadzētu nevis pievērsties kārtējām programmām un pasākumiem, kas vērsti uz draudzes organizatoriskās struktūras stiprināšanu. To organizācijas daļu mēs esam būvējuši, veidojuši,

slīpējuši gadsimtiem ilgi. Daudz par daudz esam ar to nodarbojušies. Esam stipri novirzījušies uz organizācijas pusi un pazaudējuši Kristus miesas izjūtu. Es domāju, ka šim restartam vajadzētu būt vērstam uz garīgās dzīves stiprināšanu, draudzes kā organisma, Kristus miesas, stiprināšanu. Nav jāgaida, kamēr atkal kāda jauna sērga mūs apturēs.

Man šķiet, ka ir nepieciešams ļoti nopietni strādāt divos virzienos, kas abi ļoti cieši ir sasaistīti kopā:

- lūgšanu dzīve;
- meditācija (lat. *meditatio*, 'pārdomāt, apdomāt, apcerēt'), kontemplācija (lat. *contemplatio* 'vērošana'), rekolekcijas (lat. *recollectio* 'atcerēšanās'), hesihasms (gr. *hēsychia* 'iekšējais klusums, miera stāvoklis'). Lai mūs nebaida šie vārdi. Katrā ziņā šeit nedomāju kādas īpašas tehnikas, lai sasniegtu kādu īpašu stāvokli. Visi kopā šie vārdi raksturo virzienu, kurā es vēlos akcentēt mūsu domas:

- iekšēja klusuma un miera stāvoklis;
- sevis atvēršana Svētajam Garam;
- laiks, kad kristietis nošķiras no saviem ikdienas dzīves pienākumiem, lai nodotos lūgšanām un apcerei.

Luters ar to saprot pastāvīgas Svēto Rakstu kā vienīgā un nemaldīgā Dieva Vārda studijas un dziļas pārdomas.

Šo laiku varētu uzskatīt zināmā mērā par "gavēņa" laiku. Ārējie apstākļi mūs uz to mudināja. Mums nav "jājūk prātā" par vīrusu, bet šis ir laiks, kad mums ir beidzot jāsakārto sevi, jāsaprot, jāiepazīst sevi un jālūdz: "Dievs, piedod man un uzrādi, kas ir tas, kas manī ir Tev nepatīkams?"

Vai tā izmantojām šo laiku? Tad tas varētu kļūt par patiesu restartu.

"Kur divi vai trīs ir sapulcējušies Manā vārdā, tur Es esmu viņu vidū." (Mt 18,20) Es atkārtoti esmu citējis šo pantu. Šis Rakstvietas konteksts runā par to, ka draudze ir lūgšanu sadraudzība kopīgai cīņai pret ļaunumu. Jūdu likumi noteica, ka ir nepieciešami 10 vīri, lai sinagogā varētu notikt dievkalpojums. Mācekļiem Jēzus saka, ka pamatnoteikums vairs nav skaits kā jūdiem, bet sapulcēšanās Viņa vārdā. Protams. Svētais Gars ir katrā kristietī, Kristus klātbūtne ir apsolīta visiem Jēzus sekotājiem. Un tomēr īpašā veidā Jēzus apsola savu klātbūtni tiem, kas pulcējas Viņa vārdā. Vienaļga, vai tas notiek draudzē vai mājas grupā, vai vēl kā citādi.

"Es būšu viņu vidū." – kāds brīnišķīgs apsolījums! Kristus būs draudzes vidū, Viņš būs mājas grupas vidū, Viņš 2–3 vidū, Viņš būs tuvumā un pieejams. Vai ļausim Viņam vairāk nekā tikai būt vidū? Bet daudz svarīgāk, lai Viņš būtu nevis vidū, bet sirdī. Bet vai mēs ļaujam Viņam darboties? Vai darbojas katra sirdī?

Kopsavilkums

Šāda piespiedu izolācija ir kaut kas pilnīgi jauns mūsdienu cilvēku dzīvē. Apstākļi spieda meklēt mūsu sadraudzībai, kalpošanai, draudzes darbam jaunas formas. Kaut kas no tā paliks arī tad, kad ārkārtas apstākļi būs beigušies. Kas paliks no šī laika? Pasaulē, Latvijā, bet vissvarīgākais draudzē un manā garīgajā dzīvē?

No vienas puses, mēs jau esam noguruši no šīs situācijas. Mēs ilgojamies pēc sadraudzības un tuvāka kontakta ar saviem tuviniekiem un draugiem.

No otras puses, mums sāk šķist, ka ir taču ērti sēdēt mājās un pēc draudzes nemaz vairs tā neslāpst. Sākam justies labi, skatoties dievkalpojumus kā televīzijas raidījumus un sērfojojot pa tiem. Mēs

gaidām, kad beidzot atkal viss būs pa vecam.

Kur ir robeža, lai paņemtu visu to pozitīvo, ko var dot mājas grupu sadraudzība, un tomēr nekļūtu par egoistiskiem patmīļiem, kuri komfortablos apstākļos mājās cenšas kopt savu garīgo dzīvi un tiekas tikai ar tiem cilvēkiem, ar kuriem grib? Kur ir robeža? Vai tad vispār tāda robeža eksistē? Vai tuvībai ar Jēzu var būt robeža? Vai var pateikt: "Nu es esmu pietiekami labs kristietis?" Vai robežas meklējumi nav pretrunā ar mīlestību? Vai nav jāsāk ar mīlestību? Ja mēs Jēzu patiesi mīlēsim, tad taču nemeklēsim šīs mīlestības robežu. Robežas meklējumi rāda mūsu garīgo seklumu.

Šis bija un joprojām ir viens brīnišķīgs Dieva žēlastības laiks, kas draudzi un mūs katru atsevišķi nopietni pārbaudīja, bet reizē arī rādīja iespējas. Ko mēs sapratām un ieguvām no šī laika, to katram vajadzētu nopietni izvērtēt.

Covid-19 faktiski ir brīnišķīga Dieva dota iespēja sakārtot savas attiecības ar Dievu un cilvēkiem. Tas var būt sevis garīgās izpētes un jaunu atklājumu laiks. Krīze var kalpot kā brīnišķīgs Dieva palīgīdzeklis mums ieraudzīt un izvērtēt sevi un nākt Viņam tuvāk.

Arī draudzēm vajadzētu sevi nopietni izmeklēt, kāpēc tās ir vajadzīga un vai tās nav novirzījušās no sava galvenā uzdevuma. Dieva draudzei kopumā, tāpat kā katram kristietim atsevišķi, arī ir jānes augļi. Ja mēs to sapratīsim un meklēsim Kristus palīdzību "restartēt" savas attiecības un darbošanos, tad šis būs bijis viens brīnišķīgi svētīgs laiks. Restarts nevis kā iepriekšējā stāvokļa atjaunošana, bet kā jauna pakāpe mūsu attiecībās ar Dievu, ir vajadzīga mūsu draudzēm un mums katram.

Galvenā izmantotā literatūra

Balodis, Mārtiņš, *Mājas draudzes 1. gs. laikā*. 2005.

Hauenschild, Manfred, *Hausgemeinde – was neumodisches?*

<https://homepage.ruhr-uni-bochum.de/Manfred.Hauenschild/hknd/hauskiwa.htm>

Iņķis, Rihards, *Kam mēs ticam?* <http://hirss.lv/materiali/macibu-materiali/>

Roloff, Jürgen, *Die Kirche im Neuen Testament*. NTD, Göttingen 1993.

Rubļevska, Dace, *Praktiskā eklezioloģija*. 2001.

Rumba, Edgars, *Kas ir Baznīca?*

Schalke, Udo, *Theologie des Neuen Testament*. Göttingen 2007.

Schwarz, Roland, *Die Hauskirchen der Bibel – Modelle heutigen Gemeindelebens?*

https://www.dioezese-linz.at/dl/nqtpJKJnNoJqx4kJK/Hauskirchen_der_Bibel.pdf

<https://www.netchurch.de/blog/post/was-ist-eine-hauskirche-hausgemeinde>

<https://www.bistum-regensburg.de/news/hauskirche-den-glauben-zuhause-leben-und-feiern-7353/>